

Dno 151/12/2015
22.10.2015

Eduskunnan hallinto- ja turvallisuusjaosto

Asia: HE 30/2015 vp

Viite: Hallinto- ja turvallisuusjaoston lausuntopyyntö, lähetetty 16.10.2015

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry:n lausunto hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2016

Poliisimiesten määrä vähenee jatkuvasti.

Poliisi 2010-luvulla

Vuosi	htv (lähde: VM)	poliisimiesmäärä (vuosikeskiarvo, lähde POHA)
2010	7841	7875
2011	7653	7724
2012	7546	7548
2013	7512	7610
2014	7426	7529
2015 (arvio)	7325	7444
2016 (tavoite)	7100	

Ja tämän verran säästetään henkilöstömenoissa, turvallisuuden kustannuksella (HTV:n hinta 57 000 euroa), vertailuvuoden ja ensi vuoden välinen ero:

2010-2016	42,2 miljoonaa euroa
2014-2016	18,5 miljoonaa euroa
2015-2016	12,8 miljoonaa euroa

Poliisille luvattu lisärahoitus on siis jo etukäteen säästetty henkilöstömenoista ja säästäminen jatkuu edelleen. Koulutusmäärät eivät vastaa lähellekään vuotuista poistumaa, joka Poliisiammattikorkeakoulun arvion mukaan on 280 poliisimiestä.

Talousarvioesityksessä vuoden 2016 poliisin peruskoulutuksen aloituspaikkoja on 160. Poliisin toiminta- ja taloussuunnitelmassa vuosille 2016–2019 (allekirjoitettu 9.3.2015) luku oli vielä 300. Vuoden 2015 aloituspaikkatavoite oli 320. 230 aloitti, heistä 22 on poissaolevia opiskelijoita.

Poliisiammattikorkeakoulusta valmistuu vuonna 2016 vain 67 uutta poliisimiestä.

Kehityssuunta on erittäin huolestuttava; tai ainakin sen luulisi huolestuttavan niitä, joilla on vastuu Suomen sisäisestä turvallisuudesta. Poliisi on jo nyt törmännyt henkilöstön vähäisyydestä johtuviin ongelmiin erityisesti hallitsemattoman maahanmuuton yhteydessä. Poliisi on joutunut entisestään priorisoimaan tehtäviään selvitäkseen tästä haasteesta. Lisäksi organisaatioon on jouduttu palkkaamaan takaisin eläköityneitä poliisimiehiä.

Poliisihallituksen laskelmien mukaan tiedossa olevat rahoitusleikkaukset tarkoittavat lisäksi sitä, että vuoteen 2019 mennessä poliisin henkilötyövuosia pitäisi vähentää peräti 880. Tosin tämä tulee tapahtumaan joka tapauksessa poistuman ja valmistuvien tasapainottomasta suhteesta johtuen.

Lupahallinnon henkilötyövuosien tavoite vuodelle 2016 on enää 756, kun toteuma 2014 oli 843.

Ajokorttiasiat siirtyvät poliisilta Trafille 2016 ja tämä on huomioitu talousarvioesityksessä edellä kerrotulla tavalla.

Lisäksi parhaillaan valmistellaan ulkomaalaislupa-asioiden toimivallan siirtoa Migrille. Vaikka muutoksen voimaantulo onkin ajoitettu vuoden 2017 alkuun, asian valmistelu näkyy lisääntyvänä huolena henkilöstössä. Ei ole varmuutta siitä, kuka on tulevaisuuden työntekijä ja mikä on työ ja mikä työpaikka.

Suojelupoliisi siirtyy 2016 alussa suoraan SM:n alaiseksi yksiköksi. Tätä vastaava määräraha siirtyy pois Poliisihallituksen budjetista. Toivottavaa on, että Supon rahoittaminen jatkossa ei aiheuta vähennyksiä Poliisihallituksen ja sen alaisten poliisiyksiköiden toimintamäärärahoihin.

Poliisin peruspalveluiden saatavuuden, laadun ja toimintaedellytysten odotetaan talousarvioesityksen mukaan laskevan. Tämä tulee heikentämään entisestään erityisesti harvaan asuttujen alueiden palveluja ja sitä kautta turvallisuutta. Tämä on ollut jatkuva kehityssuunta jo pitkään. Siitä huolimatta, että eduskunnan kirjausten mukaisesti on luvattu palvelujen saatavuus asuinpaikkaan katsomatta. Jos uusi eduskunta nyt hyväksyy talousarvioesityksen kirjauksen, se samalla hyväksynee lopullisesti kansalaisten epätasa-arvon sisäisen turvallisuuden palvelusaatavuuden osalta.

Poliisin työturvallisuuden odotetaan heikkenevän erityisesti harvaan asutulla alueella. Tämä on rohkea kirjaus valtiolta. Työnantajan tulisi työturvallisuuslain mukaan taata turvalliset työolosuhteet. Ne eivät voine olla erilaiset riippuen siitä, missä työntekijä, tässä tapauksessa poliisimies, työskentelee. Tässä ainoa suunta parempaan on lisätä poliisikoulutusta ja sitä kautta poliisimiesten määrää.

Liikennevalvonnan määrän ja laadun oli tarkoitus säilyä vähintään tasolla, millä se oli LP:n aikana. Liikennevalvonnan resurssia on enenevässä määrin jouduttu käyttämään poliisin hälytystehtävien hoitamiseen. Kun maahanmuutto räjähti käsiin, liikennevalvontaryhmiä on siirretty maahanmuuttoon liittyvien tehtävien hoitamiseen. On selvää, että liikennevalvonnan määrään ja laatuun liittyvät vuoden 2016 tavoitteet eivät tule toteutumaan. Liikennevalvonta tulee jäämään entistä enemmän automaattivalvonnan ja siten pelkästään nopeusvalvonnan varaan.

Harmaan talouden torjuntaan elokuun esityksessä varattu 6,4 miljoonaa euroa on vedetty pois. Talousrikostutkinnan htv-vähennys on 90. Rikoshyödyn takaisinsaantitavoitetta on vähennetty 15 miljoonalla eurolla.

Tämä on käsittämätöntä. Harmaa talous ei ole mikään ohimenevä ilmiö, sen torjunta sen sijaan näyttää sitä olevan.

Rikostorjunnan htv toteuma 2014 oli 3885. Tavoite vuodelle 2016 on 3662, vähennystä 223 henkilötyövuotta. Työmäärä ja tulostavoitteet ovat silti vähintään aikaisemmalla tasolla.

Lopuksi:

Budjettiesityksessä olevat muutamat resurssilisäykset on tehty vasta pakon edessä, tästä tärkeimpänä esimerkkinä hallitsematon maahanmuutto. Vuosien varrella niin päättäjiä kuin virkamiehiäkin on varoitettu ja kehoitettu varautumaan tuleviin mullistuksiin. Varautuminen on jätetty tekemättä.

Poliisin peruskoulutus kestää kolme vuotta. Tämä tarkoittaa sitä, että resurssihallintaa tulisi hoitaa pitkäjänteisesti. Poliisimäärä ei ole millään taikatempulla nopeasti lisättävissä. Päättäjät ovat kyllä toimineet pitkäjänteisesti, kuten alussa esitetyt htv-määrät osoittavat. Toiminnan suunta on tosin ollut poliisimäärää ja turvallisuutta vähentävä.

Yleisilme talousarvioesityksestä vuodelle 2016 on SPJL:n jäsenistön osalta toimintaedellytyksiä heikentävä. Samalla työturvallisuutta ja työssä jaksamista ollaan vaarantamassa.

Koko sisäisen turvallisuuden palveluketju hätäkeskuspäivystäjästä poliisin, syyttäjän ja tuomioistuinten kautta täytäntöönpanoon on systemaattisen heikentämisen kohteena.

Tämä on seurausta siitä, että julkinen sektori kokonaisuutena on joutunut kohtuuttoman kriittikin kohteeksi.

Demokraattisella oikeusvaltiolla ei pitäisi olla varaa jatkaa turvallisuuden heikentämistä nykyisten globaalien uhkakuvien maailmassa.

Sisäisen turvallisuuden selontekoa laaditaan parhaillaan hallitusohjelman mukaisesti. Alkuperäistä aikataulua nopeutettiin kolmella kuukaudella. Poliisin osuuden tässä kokonaisuudessa valmistelee Pora III-hankeryhmä. Valmisteluaineistossa hanketta nimitetään sopeutamisohjelmaksi.

Lisäksi pari siteerausta aineistosta:

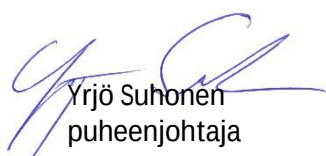
”teknologialla voidaan vähentää riippuvuutta henkilöresursseista”

”Virtuaalisella läsnäololla ja vuorovaikutuksella harvaan asutulla alueella tai muulla alueella, jossa poliisin näkyvyys koetaan vähäiseksi, voidaan lisätä turvallisuuden tunnetta”

Sanakirjan mukaan virtuaalinen tarkoittaa kuviteltua, siis jotain sellaista, josta olemme luoneet kuvan, mutta jota ei todellisuudessa ole olemassakaan.

Tässä kiteytyy Suomen sisäisen turvallisuuden tulevaisuus.

Suomen Poliisijärjestöjen Liitto ry

Yrjö Suhonen
puheenjohtaja